

Варига Данило Олегович, аспірант кафедри міжнародних економічних відносин Центральноукраїнського національного технічного університету

Varyha Danylo, Postgraduate Student at the Department of International Economic Relations, Central Ukrainian National Technical University, <https://orcid.org/0009-0003-0107-9371>

ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА THE ECONOMIC SUBSTANCE OF A COMPANY'S INNOVATION POLICY

Варига Д. О., Економічний зміст інноваційної політики підприємства. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2025. Том 10. № 3. С. 329 – 333.

Varyha D., The economic substance of a company's innovation policy. *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*. 2025. Volume 10. № 3, pp. 329 – 333.

У статті досліджено теоретичні та методичні аспекти формування інноваційної політики підприємства як ключового інструменту забезпечення його конкурентоспроможності в умовах глобалізаційних процесів, посилення технологічної конкуренції та динамічних змін зовнішнього економічного середовища. Обґрунтовано, що інноваційна політика підприємства виступає важливою складовою стратегічного управління, яка забезпечує системне впровадження нововведень, модернізацію бізнес-процесів та підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу. Встановлено, що в сучасному науковому дискурсі сформувалися два основні підходи до її інтерпретації: управлінсько-стратегічний, який розглядає інноваційну політику як внутрішній інструмент управління інноваційною діяльністю підприємства, та системно-інституційний, що акцентує увагу на взаємодії підприємства з елементами національної та регіональної інноваційної системи. На основі узагальнення існуючих підходів запропоновано авторське трактування інноваційної політики підприємства як системної та довгостроково орієнтованої сукупності управлінських рішень, принципів, механізмів та інструментів, спрямованих на створення, впровадження й комерціалізацію інновацій у процесі взаємодії внутрішніх ресурсів підприємства та зовнішнього інституційного середовища. Визначено ключові фактори формування інноваційної політики підприємства, серед яких стратегічна орієнтація, системність, безперервність інноваційної діяльності, ресурсна забезпеченість, гнучкість реагування на зміни ринкового середовища та зв'язок із науково-технічним прогресом. Розглянуто принципи формування та реалізації інноваційної політики, серед яких стратегічна спрямованість, орієнтація на потреби ринку, цілеспрямованість, комплексність, планомірність і науковість. Запропоновано структурно-логічну модель інноваційної політики підприємства та систематизовано основні етапи її реалізації, що включають аналітико-діагностичний, стратегічний, проектно-планувальний, організаційно-реалізаційний, контрольно-оціночний і коригувально-адаптаційний етапи. Доведено, що комплексне впровадження зазначених підходів сприяє формуванню ефективної інноваційної політики підприємства, здатної забезпечити його стійкий розвиток і довгострокову конкурентоспроможність.
Ключові слова: інноваційне підприємство, високотехнологічні підприємства, державна підтримка, державна підтримка, управління, інноваційна політика, глобалізаційні виклики, інноваційний розвиток підприємств, потенціал, електронна комерція, інноваційні екосистеми, конкурентоспроможність, інноваційні підходи, цифровізація, ефективність, контролінг, адаптивне управління.

This article examines the theoretical and methodological aspects of developing a company's innovation policy as a key instrument for ensuring its competitiveness amid globalization, intensifying technological competition, and dynamic changes in the external economic environment. It is argued that an enterprise's innovation policy is an important component of strategic management, ensuring the systematic implementation of innovations, the modernization of business processes, and the improvement of resource utilization efficiency. It has been established that two main approaches to its interpretation have emerged in contemporary scientific discourse: the managerial-strategic approach, which views innovation policy as an internal tool for managing an enterprise's innovation activities, and the systemic-institutional approach, which focuses on the enterprise's interaction with elements of the national and regional innovation system. Based on a synthesis of existing approaches, the author proposes an interpretation of enterprise innovation policy as a systemic and long-term oriented set of management decisions, principles, mechanisms, and tools aimed at the creation, implementation, and commercialization of innovations through the interaction of the enterprise's internal resources and the external institutional environment. The key factors in shaping an enterprise's innovation policy are identified, including strategic orientation, systematic approach, continuity of innovation activities, resource availability, flexibility in responding to changes in the market environment, and alignment with scientific and technological progress. The principles of forming and implementing innovation policy are examined, including strategic focus, market-oriented approach, purposefulness, comprehensiveness, systematic planning, and scientific rigor. A structural-logical model of an enterprise's innovation policy is proposed, and the main stages of its implementation are systematized, including the analytical-diagnostic, strategic, project-planning, organizational-implementation, monitoring-evaluation, and corrective-adaptation stages. It is demonstrated that the comprehensive implementation of these approaches contributes to the formation of an effective enterprise innovation policy capable of ensuring its sustainable development and long-term competitiveness.

Keywords: innovative entrepreneurship, high-tech companies, government support, management, innovation policy, globalization challenges, innovative development of enterprises, potential, e-commerce, innovation ecosystems, competitiveness, innovative approaches, digitalization, efficiency, controlling, adaptive control.

Вступ

В умовах динамічного розвитку ринкової економіки, глобалізації та постійного зростання конкуренції інноваційна політика набуває ключового значення для забезпечення стійкого розвитку підприємств. Застосування інновацій є не лише фактором підвищення ефективності виробництва, а й важливим інструментом стратегічного управління, який формує конкурентні переваги на сучасному етапі господарювання.

Економічний зміст інноваційної політики підприємства полягає у впорядкованій системі заходів, спрямованих на генерування, впровадження та комерціалізацію інновацій з метою досягнення довгострокової ефективності й адаптації до змін зовнішнього середовища. Вона охоплює як технологічні, так і організаційно-управлінські аспекти діяльності, що передбачають інвестування в науково-дослідні розробки, оновлення продукції, удосконалення бізнес-процесів та розвиток інноваційної культури в межах підприємства.

Проблематика інноваційного розвитку та формування інноваційної політики підприємств є надзвичайно актуальною в сучасних умовах трансформаційної економіки та зростаючої конкуренції. Ця сфера досліджень привертає значну увагу як вітчизняних, так і зарубіжних науковців. Зокрема, вагомий внесок у вивчення теоретичних і практичних аспектів інноваційної політики здійснили такі дослідники, як Н. І. Верхоглядова, В. В. Єрмолаєва, С. М. Ілляшенко, М. В. Йохна, Р. С. Квасницька, Т. С. Максимова, О. В. Новак, Л. І. Федулова та інші.

Окрему увагу в науковій літературі приділено дослідженню принципів формування інноваційної політики підприємств, що забезпечує їхню конкурентоспроможність на ринку. У цьому контексті важливими є праці С. Ілляшенка, В. Геєця, Ю. Шипуліної, Т. Дудар та інших учених, які підкреслюють необхідність стратегічного підходу до управління інноваційною діяльністю в умовах нестабільного економічного середовища.

© Варига Данило Олегович, 2025

У науковому дискурсі відсутній єдиний підхід до трактування поняття «інноваційна політика підприємства», що зумовлено багатомірністю інноваційних процесів і різницею методологічних підходів до їх аналізу. Полеміка між дослідниками розгортається навколо питання: чи слід розглядати інноваційну політику підприємства передусім як внутрішньокорпоративний інструмент стратегічного управління, чи як елемент ширшої інноваційної системи, що формується під впливом зовнішнього інституційного середовища.

Представники класичної теорії економічного розвитку, зокрема Й. Шумпетер, розглядали інновації як ключовий фактор економічної динаміки, пов'язуючи їх із підприємницькою діяльністю та процесом «творчого руйнування» [1]. У цьому контексті інноваційна політика підприємства імпліцитно постає як система управлінських рішень, спрямованих на ініціювання та комерціалізацію нововведень. Подальший розвиток цієї ідеї простежується у працях П. Друкера, який наголошував, що інновації є цілеспрямованою управлінською діяльністю, а отже, потребують свідомо сформованої політики на рівні організації [2].

Натомість у працях зарубіжних дослідників еволюційного напрямку (Р. Нельсон, С. Вінтер) інноваційна політика підприємства розглядається як результат накопичених рутин, організаційного навчання та адаптації до змін зовнішнього середовища. У межах цього підходу акцент зміщується з формалізованих управлінських рішень на здатність підприємства еволюціонувати, що породжує дискусію щодо меж керуваності інноваційних процесів і ролі політики як інструменту їх регулювання [3].

Суттєвий внесок у полеміку зробили дослідження в межах концепції національних та регіональних інноваційних систем (К. Фрімен, Б.-А. Лундвалл, Дж. Фагерберг) [4; 5; 6]. У цих працях інноваційна політика розглядається переважно як публічна політика, однак при цьому підкреслюється, що підприємства формують власні інноваційні політики у взаємодії з державними інститутами, науковими установами та ринковими структурами. Таким чином, інноваційна політика підприємства трактується як похідна від зовнішнього інституційного середовища, що вступає в суперечність із підходами, які акцентують її автономність і внутрішню стратегічну логіку.

У сучасних зарубіжних дослідженнях дедалі більшого поширення набуває концепція відкритих інновацій (Г. Чесбро), відповідно до якої інноваційна політика підприємства має виходити за межі внутрішніх науково-дослідних підрозділів і включати механізми залучення зовнішніх знань, партнерств і мережевих взаємодій. Це трактування розширює зміст інноваційної політики, поєднуючи управлінські, організаційні та інституційні аспекти, що знову ж таки підсилює дискусію щодо її меж і функцій [7].

У вітчизняній економічній науці інноваційна політика підприємства традиційно розглядається як форма стратегічного управління інноваційною діяльністю. Так, у працях Л. Федулової [8], С. Ілляшенка [9], В. Геєця [10] інноваційна політика визначається як цілеспрямована система принципів, методів і інструментів, що забезпечує формування та реалізацію інноваційної стратегії підприємства з метою підвищення його конкурентоспроможності. При цьому вітчизняні дослідники наголошують на тісному зв'язку інноваційної політики з ресурсним потенціалом підприємства, станом ринку та науково-технічним прогресом.

Водночас у сучасних українських дослідженнях спостерігається поступовий перехід від внутрішньоорганізаційного розуміння інноваційної політики до її системного трактування, що враховує вплив макроекономічних, інституційних та глобалізаційних чинників. Це свідчить про зближення вітчизняних і зарубіжних підходів та формування інтегративного бачення інноваційної політики підприємства.

Таким чином, полеміка щодо трактування поняття «інноваційна політика підприємства» зводиться до протиставлення вузького управлінсько-стратегічного підходу та широкого системно-інституційного підходу. У сучасних умовах найбільш обґрунтованим видається синтетичний підхід, згідно з яким інноваційна політика підприємства є одночасно інструментом внутрішнього стратегічного управління та елементом багаторівневої інноваційної системи.

Формулювання цілей статті

Метою статті є теоретичне обґрунтування сутності інноваційної політики підприємства, узагальнення наукових підходів до її трактування, визначення принципів та факторів її формування, розроблення структурно-логічної моделі та етапів реалізації інноваційної політики підприємства з урахуванням сучасних умов розвитку інноваційної економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження

Інноваційну політику підприємства можна розглядати як одну з форм стратегічного управління, що визначає основні цілі та умови реалізації інноваційної діяльності та орієнтована на максимально ефективне використання наявного виробничого потенціалу з метою забезпечення конкурентоспроможності підприємства на ринку.

На основі узагальнення положень зарубіжних і вітчизняних наукових підходів, а також з урахуванням сучасних умов функціонування підприємств, можемо запропонувати власне визначення поняття «інноваційна політика підприємства». Інноваційна політика підприємства – це цілеспрямована, системна та довгостроково орієнтована сукупність управлінських рішень, принципів, механізмів та інструментів, спрямованих на створення, впровадження та використання інновацій, яка реалізується під час взаємодії ринкового та інституційного середовища та забезпечує ефективне використання ресурсного потенціалу з метою досягнення стійкої конкурентоспроможності підприємства.

Інноваційна політика передбачає послідовну, цілеспрямовану й системну діяльність підприємства, спрямовану на оновлення окремих елементів його бізнес-моделі. Такі зміни зумовлені як науково-технічним прогресом, так і поточним та перспективним попитом ринку. Вони можуть охоплювати організаційну структуру, технологічні процеси, стиль і методи управління, продуктову лінійку, джерела постачання сировини, канали збуту, документообіг тощо.

Формування інноваційної політики відбувається на основі двох взаємопов'язаних, але протилежних підсистем. З одного боку, це ринкові потреби, очікування споживачів і маркетингова стратегія підприємства; з іншого – внутрішні ресурси, включаючи наукові та технологічні досягнення, управлінські механізми, організаційну культуру, а також матеріальні, трудові, фінансові й інформаційні ресурси.

Формування інноваційної політики підприємства зумовлюється сукупністю ключових факторів, що визначають її ефективність та результативність у довгостроковій перспективі. Насамперед важливим є стратегічний характер інноваційної політики, що передбачає її спрямованість на досягнення довготривалих конкурентних переваг та адаптацію до майбутніх викликів ринку.

Вирішальну роль також відіграє системний підхід до формування інноваційної політики, який забезпечує узгодженість і взаємозв'язок усіх управлінських, виробничих та технологічних елементів у рамках інноваційної діяльності. Крім того, безперервність інноваційної діяльності підприємства є необхідною умовою для підтримання

стабільного розвитку та постійного оновлення продуктів, процесів і управлінських рішень. Тісний зв'язок інноваційної політики з ринковою ситуацією визначає її гнучкість і здатність реагувати на зміни у споживчому попиті, технологічному середовищі та конкурентному тиску. Водночас важливою є повнота охоплення внутрішніх елементів бізнесу інноваційною діяльністю, що включає всі структурні й функціональні компоненти підприємства – від виробництва до управління персоналом.

Суттєвим фактором є також ресурсозалежність інноваційної політики, оскільки наявність фінансових, матеріальних, трудових та інформаційних ресурсів визначає можливості реалізації інноваційних проєктів. Нарешті, інноваційна політика підприємства нерозривно пов'язана з науково-технічним прогресом, який виступає її каталізатором та основою для технологічного оновлення й підвищення продуктивності.

Таким чином, ефективне формування інноваційної політики потребує комплексного урахування наведених чинників, що забезпечують її адаптивність, релевантність і результативність у динамічному ринковому середовищі.

Для формування методологічного каркасу ефективної інноваційної політики підприємства, що забезпечує узгодженість стратегії, ринкову релевантність і організаційну цілісність інноваційних рішень виокремлюють певні принципи її формування та реалізації. До них належать:

1. Принцип переважання стратегічної спрямованості та перспективи, який передбачає, що прийняття рішень у сфері інновацій має базуватися на прогнозуванні ринкових тенденцій, технологічних змін та конкурентних викликів, а не лише на короткостроковій вигоді. Такий підхід забезпечує узгодженість інноваційної діяльності зі стратегією розвитку підприємства, формує цілі щодо досягнення конкурентних переваг та дозволяє попереджати ризики, пов'язані з технологічними змінами [11].

2. Принцип орієнтації на потреби ринку де інноваційна політика підприємства повинна враховувати запити споживачів, динаміку попиту та структуру ринку. Це означає, що нововведення мають відповідати реальним потребам клієнтів та сприяти задоволенню їхніх очікувань – як щодо якості продукції, так і щодо її функціональних характеристик. Такий принцип забезпечує практичну релевантність інноваційних ініціатив і підвищує ймовірність їх успішної комерціалізації.

3. Принцип цілеспрямованості, який полягає в чіткому визначенні цілей інноваційної політики, що ґрунтуються на місії підприємства та стратегічних орієнтаціях. Відсутність чітко сформульованих цілей призводить до фрагментарності інноваційної діяльності та зниження її ефективності. Цілеспрямованість забезпечує спрямовану роботу над підвищенням конкурентоспроможності підприємства та оптимізацією ресурсів для реалізації інноваційних проєктів [12].

4. Принцип комплексності, який передбачає залучення усіх структурних підрозділів підприємства до процесу формування і реалізації інноваційної політики. Це означає, що інноваційні рішення не можуть розглядатися ізольовано від бізнес-процесів, ресурсного потенціалу, організаційної культури тощо. Комплексність сприяє узгодженню інновацій із загальною діяльністю підприємства та дозволяє оптимізувати координацію між різними функціональними компонентами системи управління підприємством [13].

5. Принцип планованості, який означає, що інноваційна політика повинна реалізовуватися за визначеним циклом етапів і процедур з урахуванням зворотного зв'язку й адаптації до змін зовнішнього й внутрішнього середовищ. Це забезпечує безперервний характер інноваційної діяльності, дозволяє коригувати плани в режимі реального часу та передбачати реакцію на непередбачувані ситуації. Такий підхід сприяє високому рівню контролю і менеджменту інноваційних процесів.

6. Принцип науковості, який полягає у використанні наукових знань, актуальних теоретичних положень і інформаційного забезпечення при розробці та впровадженні інноваційної політики. Теоретична база виступає фундаментом для обґрунтування вибору інноваційних стратегій, оцінювання їхньої ефективності та прогнозування наслідків впровадження. Це також включає облік досягнень науково-технічного прогресу і розроблення власних науково-методологічних підходів до інновацій.

Зважаючи на результати проведеного дослідження принципів реалізації інноваційної політики підприємства, можна констатувати наявність певних недоопрацьованих аспектів, зокрема недостатню увагу до таких важливих характеристик сучасних інноваційних процесів, як гнучкість, адаптивність, розвиток інноваційної культури та стимулювання креативності у формуванні нових ідей. У зв'язку з цим доцільним є розширення наукової дискусії щодо принципів формування та реалізації інноваційної політики шляхом доповнення їх новими положеннями, що відображають сучасні умови функціонування підприємств. Насамперед варто виокремити принцип адаптивної відкритості, сутність якого полягає в тому, що в умовах інтенсивних науково-технологічних змін підприємства вже не можуть покладатися лише на власні внутрішні ресурси – інтелектуальні, матеріальні чи фінансові – для створення та впровадження інновацій. Реалізація цього принципу передбачає відкритість підприємства до використання зовнішніх знань, ідей і технологій, здатність інтегрувати їх у власну бізнес-модель, а також оперативно адаптувати управлінські рішення до змін технологічного, ринкового та інституційного середовища. У цьому контексті важливого значення набуває розвиток партнерських відносин із науковими установами, стартапами, інноваційними кластерами та іншими суб'єктами інноваційної екосистеми. Водночас важливою складовою ефективною інноваційної політики є принцип інноваційної культури, який передбачає формування в межах підприємства сприятливого середовища для підтримки новаторських ініціатив, розвитку творчого потенціалу персоналу та стимулювання готовності до змін. Інноваційна політика може бути результативною лише за умови існування атмосфери довіри, ефективної внутрішньої комунікації та активної підтримки інноваційних процесів з боку керівництва підприємства, що сприяє підвищенню мотивації працівників до генерації та реалізації нових ідей. Крім того, доцільним є впровадження принципу креативності та інноваційності мислення, який акцентує увагу на важливості нестандартного підходу до вирішення виробничих, технологічних та управлінських проблем. Розвиток творчого мислення, індивідуального підходу до працівників та стимулювання їх інтелектуального потенціалу сприяють формуванню значно більшої кількості інноваційних ідей, здатних трансформуватися у проривні продукти, технологічні та організаційні нововведення, що водночас забезпечує підприємству формування довгострокових конкурентних переваг у динамічному ринковому середовищі.

Необхідність розроблення та впровадження дієвої інноваційної політики зумовлена інтегративним зв'язком між основними функціональними напрямками діяльності підприємства, його позицією на ринку та рівнем розвитку наукових досліджень. У межах структури інноваційної політики можна виділити кілька ключових складових:

1. Науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (НДДКР), які визначають політику у сфері наукових досліджень, інженерно-конструкторську та технологічну.

2. Маркетингова політика, що охоплює такі аспекти, як товарна, цінова, дистрибуційна, сервісна складові, а також комунікації.

3. Організаційна структура разом із підприємницькою культурою, які інтегрують кадрову політику як один із центральних елементів управління інноваційними процесами.

Зважаючи на фактори впливу, складові та принципи реалізації, можемо запропонувати структурно-логічну модель інноваційної політики підприємства (рис. 1).

Формування політики інноваційного розвитку підприємства слід здійснювати на основі системного процесу, структурованого у декілька етапів. Першим кроком є чітке визначення стратегічних цілей інноваційної політики, які враховують специфіку діяльності підприємства та його довгострокові наміри щодо розвитку. Наступним етапом виступає формулювання конкретних завдань, які забезпечать досягнення поставлених цілей.

Подальший процес передбачає ідентифікацію основних суб'єктів і об'єктів інноваційної діяльності, що включає як внутрішніх, так і зовнішніх стейкхолдерів, а також технології, ресурси й процеси, які підлягають модернізації чи впровадженню. На основі отриманих даних необхідно розробити комплекс інноваційних заходів і провести їх попередню оцінку ефективності, враховуючи економічні, технологічні та соціальні аспекти. Крім того, надзвичайно важливим є вибір інструментів для реалізації запланованих заходів, а також визначення джерел їх фінансування.

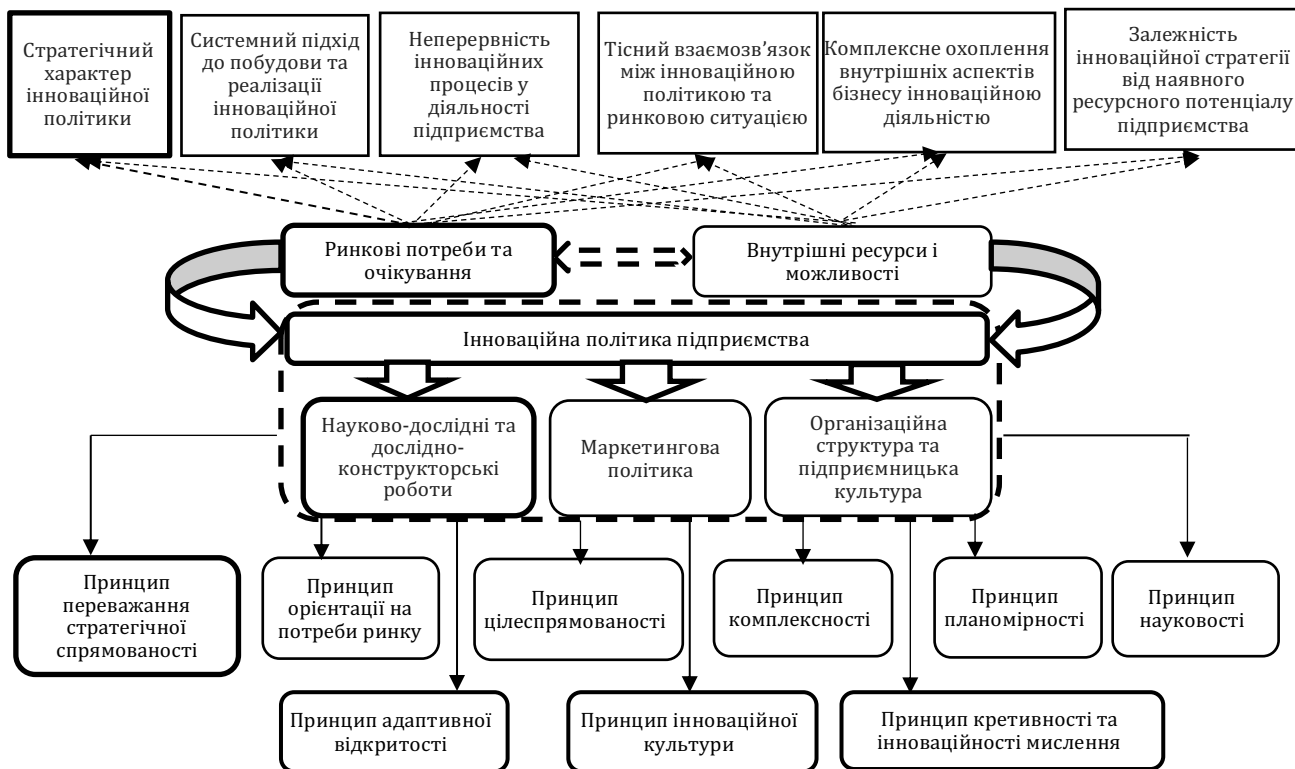

Рис. 1. Структурно-логічна модель інноваційної політики підприємства. Джерело: власна розробка автора

Практична реалізація заходів повинна супроводжуватися постійним моніторингом виконання задля забезпечення відповідності первісним планам та корекції можливих відхилень. Завершальним етапом є підсумкова оцінка досягнутих результатів, яка дозволяє визначити успішність застосованої інноваційної політики й забезпечити її коригування на подальших етапах діяльності підприємства.

Отже, зважаючи на цілі та завдання інноваційної політики та шлях, який проходить інновація від свого створення до комерціалізації можемо запропонувати виокремити такі етапи реалізації інноваційної політики підприємства, які мають економічне підґрунтя та ефекти: аналітико-діагностичний, цілепокладальний (стратегічний), проектно-планувальний, організаційно-реалізаційний, контрольно-оціночний та коригувально-адаптаційний (табл. 1).

Таблиця 1. Етапи реалізації інноваційної політики підприємства, інструментарій та механізми реалізації.

Етап реалізації інноваційної політики	Інструментарій	Механізм реалізації
Аналітико-діагностичний	SWOT-аналіз інноваційного потенціалу, PEST-аналіз макросередовища, аналіз конкурентного середовища, аудит ресурсного та науково-технічного потенціалу, аналіз життєвого циклу продукції	Збір, обробка та систематизація інформації щодо внутрішніх можливостей і зовнішніх умов інноваційної діяльності з метою виявлення перспектив і обмежень інноваційного розвитку
Цілепокладальний (стратегічний)	Стратегічне планування, формування інноваційної стратегії, сценарне прогнозування, дорожні карти (roadmaps), система стратегічних показників (KPI)	Узгодження інноваційних цілей із загальною стратегією підприємства та визначення пріоритетних напрямів інноваційної діяльності
Проектно-планувальний	Формування портфеля інноваційних проектів, бізнес-планування, бюджетування інновацій, методи оцінки ефективності (NPV, IRR, ROI), управління ризиками, цифровізація	Відбір, ранжування та ресурсне забезпечення інноваційних проектів з урахуванням їх економічної доцільності та стратегічної значущості
Організаційно-реалізаційний	Організаційне проектування, створення інноваційних підрозділів і проектних команд, управління змінами, мотиваційні системи, партнерства та відкриті інновації	Координація дій учасників інноваційного процесу, розподіл ресурсів і відповідальності, створення організаційних умов для впровадження нововведень
Контрольно-оціночний	Моніторинг інноваційної діяльності, показники інноваційної активності, внутрішній аудит, бенчмаркінг, аналіз зворотного зв'язку від ринку	Оцінювання результативності інноваційної політики шляхом порівняння планових і фактичних показників та виявлення відхилень
Коригувально-адаптаційний	Ревізія інноваційної стратегії, коригування портфеля проектів, організаційне навчання, управління знаннями, інституційні зміни	Адаптація інноваційної політики до змін зовнішнього та внутрішнього середовища шляхом уточнення цілей, методів і інструментів інноваційної діяльності

Висновки та перспективи подальших розвідок

Проведене дослідження дозволило узагальнити теоретичні підходи до трактування інноваційної політики підприємства та визначити її роль у системі стратегічного управління інноваційною діяльністю. Встановлено, що інноваційна політика підприємства є комплексною системою управлінських рішень, спрямованих на створення, впровадження та комерціалізацію інновацій з метою підвищення ефективності діяльності та формування довгострокових конкурентних переваг. Доведено, що формування інноваційної політики відбувається під впливом взаємодії внутрішніх ресурсів підприємства та зовнішнього інституційного середовища, що зумовлює необхідність поєднання стратегічного управління інноваційною діяльністю з адаптацією до змін ринкової кон'юнктури, технологічних трансформацій і глобалізаційних процесів.

Обґрунтовано, що ефективність інноваційної політики значною мірою залежить від дотримання системи принципів її формування та реалізації, серед яких стратегічна орієнтація, комплексність, планомірність і науковість. Водночас сучасні умови функціонування підприємств потребують розширення традиційних підходів шляхом впровадження принципів адаптивної відкритості, інноваційної культури та креативності інноваційного мислення, що сприяють інтеграції внутрішніх і зовнішніх джерел знань та активізації творчого потенціалу персоналу. Запропонована структурно-логічна модель інноваційної політики підприємства та систематизовані етапи її реалізації формують методичну основу для підвищення результативності інноваційної діяльності підприємств і забезпечення їх стійкого розвитку в умовах сучасної економіки.

Література

1. Schumpeter J. A. *The Theory of Economic Development: An Inquiry into Profits, Capital, Credit, Interest and Business Cycle*. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1911. URL: <https://cruel.org/books/hy/shortschumpeter/SchumpeterTheoryofEconDev.pdf>.
2. Drucker P. *Innovation and Entrepreneurship*. New York: Harper & Row, 1985. 277 p.
3. Nelson R., Winter S. *An Evolutionary Theory of Economic Change*. Cambridge: Harvard University Press, 1982. 437 p. URL: https://www.inctped.org/spiderweb/pdf_2/Dosi_1_An_evolutionary-theory-of_economic_change.pdf.
4. Freeman C. *Technology Policy and Economic Performance: Lessons from Japan*. London: Pinter, 1987. 176 p.
5. Lundvall B.-Å. *National Systems of Innovation: Toward a Theory of Innovation and Interactive Learning*. London: Anthem Press, 1992.
6. Fagerberg J. *Innovation: A Guide to the Literature*. Oxford: Oxford University Press, 2005.
7. Chesbrough H. *Open Innovation: The New Imperative for Creating and Profiting from Technology*. Boston: Harvard Business School Press, 2003.
8. Федулова Л. І. Тенденції розвитку інноваційної політики та її вплив на економічне зростання. *Економіка і прогнозування*. 2011. №2. С. 63–81. URL: https://eip.org.ua/?page_id=523&aid=87.
9. Ілляшенко С.М. Проблеми управління інноваційним розвитком підприємств у транзитивній економіці: моногр. Суми: ВТД «Університет. книга», 2005. 582 с. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/entities/publication/40e3b371-f91e-4ef8-809f-0e563179ee19>.
10. Гесць В. М. Суперечності та перспективи економічного зростання на інноваційній основі в Україні. *Економіка України*. 2024. Том 67. № 11 (756). DOI: <https://doi.org/10.15407/economyukr.2024.11.003>
11. Капітан І.Б. Формування структури інноваційного потенціалу підприємств і управління його розвитком. *Актуальні проблеми економіки*. 2006. № 12 (66). С. 130–137.
12. Ілляшенко С. Ю. Маркетинг інновацій і інновації в маркетингу : монографія. Суми : ВТД «Університетська книга», 2008. 615 с. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstreams/f78b140a-0e55-4bbd-adf9-641d5241f6e5/download>.
13. Волкова Н. В., Дивнич. О. Д. Інноваційна модель економічного зростання в умовах глобалізаційних процесів. *Світове господарство і міжнародні економічні відносини. Серія: Інфраструктура ринку*. 2023. №71. С. 21-25. DOI: DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastructure71-4>.
14. Tidd J., Bessant J., Pavitt K. *Managing Innovation: Integrating Technological, Market and Organizational Change*. Chichester: Wiley, 2005.
15. Чухрай Н. І. Інноваційний розвиток України: основні бар'єри та напрями їх подолання. *Вісник Національного університету Львівська політехніка*. 2008. №633. С. 761–766. URL: <https://vlp.com.ua/files/110.pdf>.

References

1. Schumpeter, J. A. (1911). *The theory of economic development: An inquiry into profits, capital, credit, interest and business cycle*. Harvard University Press. URL: <https://cruel.org/books/hy/shortschumpeter/SchumpeterTheoryofEconDev.pdf>.
2. Drucker, P. (1985). *Innovation and entrepreneurship*. Harper & Row.
3. Nelson, R., & Winter, S. (1982). *An evolutionary theory of economic change*. Harvard University Press. URL: https://www.inctped.org/spiderweb/pdf_2/Dosi_1_An_evolutionary-theory-of_economic_change.pdf.
4. Freeman, C. (1987). *Technology policy and economic performance: Lessons from Japan*. Pinter.
5. Lundvall, B.-Å. (1992). *National systems of innovation: Toward a theory of innovation and interactive learning*. Anthem Press.
6. Fagerberg, J. (2005). *Innovation: A guide to the literature*. Oxford University Press.
7. Chesbrough, H. (2003). *Open innovation: The new imperative for creating and profiting from technology*. Harvard Business School Press.
8. Fedulova, L. I. (2011). Tendentsii rozvytku innovatsiinoi polityky ta yii vplyv na ekonomichne zrostantia [Development trends of innovation policy and its impact on economic growth]. *Ekonomika i Prohnozuvannia*, (2), 63–81. URL: https://eip.org.ua/?page_id=523&aid=87.
9. Illiashenko, S. M. (2005). *Problemy upravlinnia innovatsiinym rozvytkom pidpriemstv u tranzytyvni ekonomitsi* [Problems of managing the innovative development of enterprises in a transitive economy]. VTD Universytetska Knyha. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/entities/publication/40e3b371-f91e-4ef8-809f-0e563179ee19>.
10. Heiets, V. M. (2024). Superechnosti ta perspektyvy ekonomichnoho zrostantia na innovatsiinii osnovi v Ukraini [Contradictions and prospects of economic growth on an innovative basis in Ukraine]. *Ekonomika Ukrainy*, 67(11), 3–23. <https://doi.org/10.15407/economyukr.2024.11.003>.
11. Kapitan, I. B. (2006). Formuvannia struktury innovatsiinoho potentsialu pidpriemstv i upravlinnia yoho rozvytkom [Formation of the structure of innovation potential of enterprises and management of its development]. *Aktualni Problemy Ekonomiky*, 66(12), 130–137.
12. Illiashenko, S. Yu. (2008). *Marketing innovatsii i innovatsii v marketingu* [Marketing of innovations and innovations in marketing]. VTD Universytetska Knyha. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstreams/f78b140a-0e55-4bbd-adf9-641d5241f6e5/download>.
13. Volkova, N. V., & Dyvnych, O. D. (2023). Innovatsiina model ekonomichnoho zrostantia v umovakh hlobalizatsiinnykh protsesiv [Innovative model of economic growth in the conditions of globalization processes]. *Infrastruktura Rynku*, (71), 21–25. <https://doi.org/10.32782/infrastructure71-4>.
14. Tidd, J., Bessant, J., & Pavitt, K. (2005). *Managing innovation: Integrating technological, market and organizational change*. Wiley.
15. Chukhrai, N. I. (2008). Innovatsiinyi rozvytok Ukrainy: osnovni bariery ta napriamy yikh podolannia [Innovative development of Ukraine: main barriers and directions for overcoming them]. *Visnyk Natsionalnoho Universytetu Lvivska Politehnika*, (633), 761–766. URL: <https://vlp.com.ua/files/110.pdf>.

Стаття надійшла до редакції 07.08.2025 р.